

Bewoners van Culemborgse Eco-wijk EVA Lanxmeer zijn kritisch maar vooral heel tevreden

De ecologische wijk EVA Lanxmeer in Culemborg ontstond rond de eeuwwisseling. In 2000 werd de eerste woning opgeleverd, nu zijn er meer dan driehonderd, en wonen er rond de 1000 mensen. De wijk kwam in fasen tot stand. Er wordt nog steeds verder gebouwd.

Kenmerkend in de oorspronkelijke opzet zijn de hoven, waar de omwonenden hun gemeenschappelijke tuinen hebben. Privé, gemeenschappelijk en openbaar groen gaan vloeiend in elkaar over. Geparkeerde auto's staan aan de randen van de wijk. Huizen zijn duurzaam ontworpen. Grijs afvalwater wordt gezuiverd in rietfilters en gaat als schoon oppervlaktewater verder. De drinkwaterbronnen leveren warmte voor de wijk.

Een uitvoerige enquête onder vierhonderd adressen leverde een respons op van ruim 100 bewoners, zowel huurders als kopers. Vrijwel allen zijn zij uitgesproken voorstanders van een duurzame wijk. Als ze al zouden willen verhuizen, is dat vooral omdat de woning niet meer past bij de levensfase. De bewoners spreken zich lovend uit over de opzet van de wijk, en ze vinden de meeste hoven, de oudere nog meer dan de latere, zeer geslaagd. Dat geldt ook voor de aanwezigheid van water, paden, de afwezigheid van schuttingen en van autoverkeer, de diversiteit van het groen, de kindvriendelijkheid. Men waardeert de sociale cohesie, die men niet als dwang ervaart. Het buurtgedeelte waar auto's wel bij de huizen mogen parkeren, wordt lager gewaardeerd.

Enthousiast zijn de bewoners verder over de ecologische stadsboerderij Caetshage, over de boomgaard (waar jaarlijks de appelpluk wordt gehouden), de wadi's en de (zwem- en schaats-)vijvers, het feit dat een eigen stichting Terra Bella het openbaar groen onderhoudt, de mogelijkheid om elektrische auto's te delen en het Laadplein, de gezamenlijke tuinactiviteiten, het eetbare groen langs de straten, de waterspeelplaats, de bewonersorganisatie, het wijkpark, de wijkverwarming van Thermo Bello.

Menging van wonen en werken was een doelstelling van EVA Lanxmeer, maar voor zover die is gerealiseerd (met bedrijfjes aan huis), merken de meeste bewoners dat niet op.

De sociale cohesie in de wijk is hoog en het onderlinge contact en de zorg en belangstelling door de burens worden door de meesten erg op prijs gesteld; men ervaart die vooral in het kader van de eigen hof, en sommigen merken op dat het daar dan ook bij blijft. Sociale cohesie moet ook onderhouden worden. Men weet dat saamhorigheid ook in veel andere buurten en wijken voorkomt, evenals onderling "gedoe". De meeste bewoners doen mee aan gezamenlijke activiteiten.

Specifiek voor de wijk is het streven naar, en het leven naar ecologische waarden. Dat is best, zolang het maar niet dogmatisch wordt.

De bevolking wordt ervaren als te weinig divers, (te) eenzijdig "wit", en relatief hoog opgeleid en maatschappelijk succesvol.

Voor gezinnen met kinderen is de wijk goed toeven, kinderen spelen veel buiten, met elkaar, op straat en in het groen.

Wonen in een ecologische wijk is niet goedkoop: dat is een struikelblok.

Bewoners geven de kwaliteit van hun leven in de wijk hoge scores, ze denken bijna allemaal (98%) dat die hoger, of veel hoger ligt dan in andere wijken.

Evengoed hebben ze nog allerlei on vervulde wensen; een buurtcafé of "dorpsspomp" springt eruit, en een centraal punt voor de pakketpost.

EVA Lanxmeer heeft een zekere reputatie. Er bestaat een vertekend beeld van de wijk, alsof de bewoners de hele dag door ecologisch bewust aan het leven zijn – wat je daaronder ook kunt verstaan. Iedereen wordt uitgenodigd om hier zelf te komen kijken, of een rondleiding aan te vragen.

De waarde van ecologische wijken wordt te weinig erkend, vinden de bewoners. Het zou voor het milieu goed zijn als er veel meer ecologische wijken zouden komen. De belangrijkste voorwaarde om dit te laten gebeuren is, het initiatief bij de gemeente en aanstaande bewoners te leggen; een proces met betrokken mensen en de juiste deskundigen is het meest kansrijk. Er zou bij gemeenten best meer durf mogen zijn.

Men rekent projectontwikkelaars, met hun marktgerichtheid en winstoeigmerk, duidelijk niet tot de partijen die ecologische wijken tot stand willen en kunnen brengen.